

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO
Z MESEČNO PRILOGO „NAŠ DOM“

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno
Din 16.—, četrtletno Din 9.—, ino-
zemstvo Din 64.—.
Poštno-čekovni rač. 10.603.

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška c. 5.
Telefon 2113

Cene inseratov: cela stran
Din 2000.—, pol strani Din 1000.—,
četrt strani Din 500.—, 1/8 strani
Din 250.—, 1/16 strani Din 125.—.
Mali oglasi vsaka beseda Din 1.20.

Japonski kotel.

V tem kotlu silno vre. Mešanica raznih snovi in sil se v njem bori med seboj. Včasih plane vrtje do vrha ter bukne črez. Zgodilo se je to spet na binkoštno nedeljo, ko je bil japonski ministrski predsednik Inukaj ustreljen od zarotnikov: mladih oficirjev in gojencev vojaške akademije. Ti mladi možje tvorijo prve čete japonskega fašizma, ki je hodil v šolo k italijanskemu, pa si je svoje vrhovne ideje prikrojil po domačih japonskih razmerah in potrebah. Visoki vojaški krogi sicer obsojajo ta umor, kakor je samoposebi uméno, vendar pa stoje v ozadju dejavne fašistične mladine generali in admirali. Iz tega se da sklepati, da gre za akcijo japonske armade. To mnenje je tudi izrazil načelnik generalnega štaba ruske sovjetske armade, ko je govoril v radiu takoj potem, ko je vest o umoru prišla v Moskvo. Poudaril je, da japonski ministrski predsednik ni bil prijatelj vojne Japonske s sovjetsko Rusijo v Mandžuriji, zato je moral umreti. Kolikorkoli so mu znane notranje prilike na Japonskem, bodo morilci sicer kaznovani, njihova stranka pa bo prišla na krmilo.

Zadnja leta se na Japonskem dela politika z revolverji. Dne 14. novembra 1930 je postal ministrski predsednik Hamaguchi žrtev atentata, izvršenega na njega na kolodvoru v Tokiu. Je še sicer nekaj mesecev živel, lansko leto pa je na posledicah revolverjskih strellov umrl. Letošnje leto 9. februarja je bil umorjen finančni minister Inue, 19. februarja pa baron Takuma Dan, eden izmed najodličnejših japonskih finančnikov in industrijcev. Morilci so bili dijaki vseučilišča v Tokiu. Pri razpravi proti njim je prišlo na dan, da so nameravali tudi izvršiti atentat na prejšnjega ministrskega predsednika Vაკazukija, ki je bil načelnik japonskega odposlanstva na londonski vojno-brodovni konferenci leta 1929/30, katera je določila znižanje japonske oboroženosti na morju. Prisegli so krvavo maščevanje vsem, ki so izdali Japonsko in njene interese, ko so glasovali za zmanjšanje števila vojnega brodovja.

Vojaštvo ni zadovoljno s politiko prejšnje japonske vlade, češ, da ni dovolj energično branila japonskih interesov v Mandžuriji in v Šangaju. Če bi smelo vojaštvo, tako zdaj pripovedujejo fašistični in nacionalistični agitatorji japonskim množicam, nastopiti v Mandžuriji po svojem načrtu, če bi smelo v Šangaju izvršiti to, kar je spo-

znalo kot koristno in potrebno za Japonsko, bi ne bilo prišlo do sedanjih japonskih neuspehov na Kitajskem. Umik Japoncev iz Šangaja brez vidnih uspehov in neurejeno stanje v Mandžuriji daje tem agitatorjem obilno tvarino za hujskanje med ljudstvom. Pri tem igra odločilno vlogo zveza nekdanjih članov vojske in mornarice, ki šteje tri milijone udov. Nacionalistični vrvež je potegnil v svoje kroge tudi socialno demokracijo, od katere se je del odcepil ter ustvaril narodno-socialistično organizacijo.

Vojaški krogi tudi spretno izrabljajo gospodarsko krizo, ki je z vso močjo zagrabila Japonsko. Med svetovno vojno so bili za japonsko industrijo zlati časi. Na stotisoče oseb se je iz siromašnih malokmetjskih razmer podalo v industrijske kraje, kjer so pri novih ali obnovljenih industrijskih podjetjih našli zaposlitev in zaslužek. S tem se je tudi dvignil način njihovega življenja ter se oddaljil od stare japonske skromnosti. Sedanja kriza pa je tem zlatim časom napravila konec. Industrija svojih izdelkov ne more prodajati, brezposelnost raste, z njo raste siromaštvo, kateremu se moderni japonski delavec ne more več privaditi. V hude gospodarske stiske je tudi prišel obrtnik in mali kmet, ki ga tlači veliko breme davkov in dajatev. Vojaška podvzeta so stala težke milijone, ki jih mora plačati japonski davkoplačevalec. Fašistično-vojaški krogi izrabljajo pri svoji agitaciji tudi te gospodarske težave, obetajoč nižjim slojem preosnovno davčnega sestava.

Kaj se bo skuhalo v japonskem kotlu? Če bi se to tikalo samo Japonske, bi se svet ne razburjal. Ker pa je nevarnost, da se v japonskem kotlu zvari nova vojna v Mandžuriji, v katero bi mogla biti potegnjena tudi Rusija, so japonske razmere za ves svet predmet zanimanja in bojazni. Japonski vojaški krogi dobro vedo, da Japonska ne more si popolnoma osvojiti Mandžurije, dokler iz nje ne izrine celotno Rusijo. Ker vojak dela politiko z generalštabno karto v rokah, se je bati, da bodo japonski vojaški krogi na tej karti svoje oči uprli na ruski Vladivostok kot za Japonsko najbolj opasno vojaško postojanko na obali Tihega morja. Tako bi se mogla v japonskem kotlu skuhati vojna s sovjetsko Rusijo. Odločilni sovjetski krogi so to že uvideli in zato se Rusija pripravlja, da je ne bi Japonci iznenadili. Vrhovni sovjetski vojni svet je odredil, da se morajo k letošnjim vojaškim vajam pozvati razredi 1900,

1910, 1911 in 1912. Tudi gospodarski petletni načrt se je z ozirom na sedanjno nevarnost spremenil ter veliko tovarn sedaj izdeluje samo vojni material. Nevarnost vojne pa nikakor ne preči od boljševiske Rusije, marveč od Japonske. Odločitev, ki bo padla na Japonskem, bo soodločevala o miru na daljnem vzhodu in na svetu.

Bolgarija in Rusija — umor na ulici v Sofiji. Bolgarska vlada je poslala številno odposlanstvo politikov in gospodarskih strokovnjakov v Moskvo, kjer bi se naj vzpostavilo prijateljsko razmerje med Bolgarijo in Rusijo. — Znana bolgarska organizacija makedonstvujuših je zagrešila na binkoštno nedeljo umor v Sofiji. V nedeljo je začel kongres omenjene organizacije, kateremu je predsedoval profesor Dimitrij Mihajlov. Mihajlov je hotel pomiriti razne med seboj se napadajoče skupine makedonstvujuših, a je bil sam že v nedeljo zvečer ustreljen od skupine 9 napadalcev.

Krog avstrijske vladne krize. Sestava vlade velike meščanske združitve pod vodstvom dr. Dollfussa je uspela.

Sestava nove avstrijske vlade. Po tritedenskih pogajanjih in posvetovanjih se je posrečila novemu kanclerju dr. Dollfussu sestava nove vlade, v kateri so zastopani: Krščanski socialci, Landbund (Kmečka zveza) in Heimatblock. Vlada ima en glas večine in je že predložila svoj delovni program. Novo vlado je zaprisegel zvezni predsednik Miklas 20. maja.

Podonavska posvetovanja v Monakovem. V Monakovem je zborovala gospodarsko in carinsko politična komisija podonavske združitve, katero je imenovala prejšnji mesec mednarodna konferenca trgovskih zbornic v Innsbrucku. Zbrali so se zastopniki: Jugoslavije, Romunije, Čehoslovaške, Madžarske, Avstrije, Nemčije, Italije, Francije ter Anglije. Posvetovanja so bila tajna.

Odstop belgijske vlade. Belgijska vlada je odstopila radi spora med Valonci in Flamci, ki je izbruhnil, ko je prišlo v parlamentu na dnevni red šolsko vprašanje. Valonci (liberalci) zahtevajo, naj ostanejo na Flamskem ljudske šole v francoščini kot manjšinske šole; francoščina bi se naj poučevala nadalje kot prost predmet v krajih, kjer bi to zahtevalo zadostno števi-

lo staršev. Flamci (katoličani na Flamskem) pa so glede šolskega vprašanja za svobodo in naj občine odločajo same, ali se naj osnujejo take šole ali ne. Tokratni vladni krizi prorokujejo dolgotrajnost.

Na Španskem so divjali zadnji teden krvavi nemiri poljskih delavcev, ki so se uprli oblastem pod vplivom komunističnih rovarjev.

Hudi in krvavi nemiri v indijskem mestu Bombay. V Bombayu so izbruhnili krvavi obračuni med Indci in mohamedani. Spopadi so zahtevali zelo veliko mrtvih in nad 1000 ranjencev. Policija ter vojaštvo sta bila brez moči v očigled ljudskemu divjanju, ki se je vnelo radi tega, ker ni dal indski trgovec dvema mohamedanskima beračema miloščine. Nekateri so se potegnili za trgovca, mohamedani za prosjaka in na ta način so se pričeli prepiri, pretepi in slednjič pokolji z obojestranskim uničevanjem zasebne lastnine ter javnih poslopij.

Tovariši — bojevniki!

Na binkoštni pondeljek so naši slovenski pritrkovalci na ljubljanskem velesejmu pokazali v tekmi, kaj znajo. Vsa idilična lepota in domačnost naših vasi, vsa svojstvenost naših običajev, vsa žalost in veselje naših ljudi, krik in smeh, petje in jok je odmevalo iz ubranega pritrkovanja zvonov.

Nam bodo letos 10. julija prvič zapeli novi zvonovi na Brezjah, ko se bodo zbrali spet v mogočnem taboru. Pridite, tovariši, saj pride naš predsednik general Maister tudi iz Maribora.

Dasi mi v srcu polje jad,
zvonjenje tvoje slišim rad.

Pridite in strmeč s planinami našimi poslušajmo tudi mi, kar nam morda poslednjič veleva Marija na Brezjah. Tovariši, na svidenje 10. julija!

*

Koliko je jezuitov na svetu? Vseh jezuitov na svetu je 22.337. O delovanju jezuitov pričajo te številke: jezuiti imajo v svoji upravi 21 visokih cerkvenih šol s 3267 dijaki, 28 vseučilišč s 24.690 dijaki, 9 visokih šol v misijonskem področju s 7000 dijaki. Poleg tega imajo v svojih rokah 211 drugih zavodov z 79.117 gojenci, 15 misijonskih seminarjev, 2337 misijonskih šol s 300.000 učencev. Jezuiti imajo 26 astronomskih opazovalnic, vzdržujejo 11 bolnic za gobavce, v katerih je 8000 gobavcev, v misijonskih deželah 110 sirotišnic z 11.500 sirot in 50 bolnic, kjer se zdravi 20.000 bolnikov.

Koliko je frančiškanov? Prvi zvezek letošnjega letnika uradnega lista frančiškanskega reda proča o številu redovnikov. Red je leta 1931 porastel za 677 članov ter šteje v 103 provincah in komisarijatih 22.004 članov. Patrov je 9982 (leta 1930 9871), klerikov 4166 (3845), klerikov-novincev 1029 (1090), bratov lajikov 4715 (4581), novincev 348 (344) in bratov tretjerednikov 1764

POMANJKANJE SPANJA

je največkrat posledica nervoznega stanja. — Stalno negovanje telesa s Fellerjevim blagodišečim Elsafuidom, tem skozi 35 let preizkušnim domačim sredstvom in kozmetikom, pomaga vedno. Poskusna steklenica 6 Din, dvojna steklenica 9 Din povsod. Po pošti 9 poskusnih ali 6 dvojnih ali 2 velike specialne steklenice 62 Din brez daljnih stroškov pri lekarnarju Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elsatrg 341, Savska banovina.

(1596). V serafskih zavodih se pripravlja 8115 (8079) učencev za vstop v red. Na čelu vsega reda je generalni minister p. Bonaventura Marrani, ki je preteklo poletje obhajal petdesetletnico svojega redovništva. Najmočnejša provinca je nizozemska s 1026 člani. Redu pripada 12 nadškofov in 39 škofov, od teh sta dva apostolska delegata v Siriji in Indokini, eden je nuncij v Dublinu na Irskem, 17 diecezanskih škofov, 23 apostolskih vikarjev in dva prelata. Kot člani pripadajo temu redu tudi 4 apostolski prefekti in 5 samostojnih prednikov v misijonih. Redovnic-klarisij je 12.919 v 624 samostanih; v 24 združbah reguliranega tretjega reda živi 1561 bratov, v ženskih združbah pa 80.104 sester.

Framasonom in socialistom še ni dovolj. Kakor kaže, išče španska vlada še globokejšega razdora med seboj in katoliško Cerkvijo. Predložiti namerava namreč v kratkem parlamentu nov zakon, ki bo še poostril določbe ustave, katere so vzbudile meseca oktobra tak vihar, da je vsled njih morala odstopiti vlada Alcalá Zamore. Po nameravanem novem zakonu se bo smelo vršiti bogoslužje izključno samo v cerkvah. Vsako versko zborovanje ali pa procesije izven cerkva se bodo prepovedale. Vlada si bo tudi pridržala pravico, da sme kakega višjega cerkvenega dostojanstvenika kratkomalo izgnati iz države, ako ji ne bo ugajal.

*

Dogodek med Telovsko procesijo na Norveškem.

Pred leti se je dogodil dogodek, ki ga v naslednjem nakratko opišemo, in sicer o priliki Telovske procesije. Pozorišče dogodka je bilo mesto Christianea (Oslo), glavno mesto Norveške. V tem mestu se je na praznik sv. Rešnjega Telesa vršila procesija, ki so se je udeležili katoličani tega mesta. Tvorili so kajpada sredi med protestanti manjšino, pa so se zvesto držali svoje vere, ki so jo javno spoznavali pred protestantovskim svetom. Telovska procesija se je vršila z vso svečanostjo, kakor je običajna v katoliški Cerkvi. Najsvetejšje je nosil škof Olaf Fallize, beloblečena dekleta, šolarice misijonske šole, so trosila cvetlice, katoliški možje in žene in mladina so stopali v procesiji, pojoč in moleč, vmes pa je godba igrala komade, prikladne za svečanost. Med gledalci je stal tudi neki mladi mož, študent na vseučilišču. Študiral je protestantovsko bogoslovje ter hotel postati protestantovski duhovnik. Kot protestant v najsvetejši Zakrament ni veroval. Slonel je ob zidu s klobukom na glavi. Procesija se razvija mimo njega. Vedno bolj se približuje Najsvetejš-

še. Mladi mož pa še ima vedno klobuk na glavi. Ministrant — bil je po rodu poljski deček — ga vedno ostreje gleda. Toda protestantovski študent ne kaže volje, da bi snel klobuk z glave. Naenkrat pa mali poljski ministrant stopi k temu mlademu možu ter mu z naglo kretnjo zbijе klobuk z glave, da odleti daleč proč. Potem se zopet mirno uvrsti med druge ministrante. Mladi mož je bil osramočen in razkačen. Po končani slovesnosti piše pismo katoliškemu župniku v mestu Christianea ter zahteva zadoščenje. Ker takoj ne dobi odgovora, gre sam k župniku, da se osebno pritoži ter ponovi svojo zahtevo, ki jo je poslal pismeno. Župnik vpliva nanj pomirjevalno. Mali poljski ministrant, tako pripoveduje župnik, je bil užaljen v svojem verskem čustvovanju, ker študent ni hotel vzeti klobuka z glave ter v zakramentu pričujočemu Bogu skazati časti. Študent se je dal potolažiti ter ni več zahteval zadoščenja za sebe. Večkrat je nato prihajal k temu katoliškemu župniku ter se z njim razgovarjal o verskih rečeh. Posledica teh razgovorov je bila, da je mladi študent spoznal resničnost katoliške vere, opustil misel postati protestantovski duhovnik, zapustil protestantizem ter postal katoličan. Tako ga je roka malega poljskega ministranta, ki je zbila z njegove prešerne glave klobuk, spravila na pravo pot. Engelsen — tako se imenuje ta študent — je potem šel v Rim, kjer je študiral katoliško bogoslovje, postal katoliški duhovnik in se vrnil na Norveško, kjer je dolgo let blagonosno in uspešno deloval kot katoliški misijonar med svojimi rojaki. Rad je pripovedoval, kako mu je roka malega poljskega ministranta pokazala pravo pot. Sedaj že počiva v grobu na katoliškem pokopališču mesta Christianea.

*

Evharistični shod pri Sv. Trojici v Slov. goricah se vrši v nedeljo, dne 5. junija. V vseh župnijskih cerkvah lenarške dekanije pri rani službi božji skupno sveto obhajilo Apostolstva mož in Marijine družbe in drugih vernikov. Ob 8. uri pri Sv. Trojici šolarsko sveto obhajilo. K pozni službi božji ob 10. uri pridejo verniki iz cele dekanije in iz sosesčin. Slovensko sveto mašo daruje in pridiguje stolni dekan dr. M. Vraber. Po službi božji slavnostno versko zborovanje na prostoru pred samostanom, na katerem govori ta gg. dr. Josip Leskovar in dr. Fran Vatovec iz Maribora. Ob pol 3. uri popoldne pridiguje kanonik dr. Fr. Cukala, nato se vrši veličastna procesija sv. Rešnjega telesa, in se slovesnost zaključuje z litanijami presv. Srca Jezusovega in s posvetitvijo vernikov božjemu Srcu. Presv. Rešnje Telo bo izpostavljeno od 6. ure zjutraj do konca službe božje. Pri pozni službi božji poje moški zbor 40 pevcev od Sv. Benedikta, Sv. Antona in Sv. Ruperta v Slov. goricah. Verniki srednjih Slovenskih goric, posebno še lenarške dekanije, ta dan v največjem številu na svidenje! Cel dan bo posvečen veličastni slovesnosti, ki naj pokaže našo ljubezen, zvestobo in hvaležnost Jezusu v najsvetejšem Zakramentu in nas naj prenovi in utrdi v katoliškem mišljenju in življenju.

Sv. Janez nad Marenbergom. Kraji v Dravski dolini malokdaj gledajo takšne slovesnosti, kakor se je vršila na binkoštni pondeljek pri